

2. Chakhovich T., Virtanen T. Introducing the Sustainability Framework of ‘External Control’ in Interfirm Control. *South Asian Journal of Business and Management Cases*. 2022. Т. 11, № 1. С. 64–73. URL: <https://doi.org/10.1177/22779779221081486>.
3. Beaver E. LCA and total cost assessment. *Environmental Progress*. 2000. Т. 19, № 2. С. 130–139. URL: <https://doi.org/10.1002/ep.670190212>.
4. Ren J. *Waste-To-Energy: Multi-Criteria Decision Analysis for Sustainability Assessment and Ranking*. Elsevier Science & Technology Books, 2020. 400 с.
5. Yoe C. *Principles of Risk Analysis: Decision Making under Uncertainty*. Taylor & Francis Group, 2019. 816 с.
6. SSFA/UEFA. Measuring the Value of Football Participation in Scotland. *Scottish FA*. 2018. 25 с. URL: https://oss.scot/wp-content/uploads/2018/12/Scottish_FA_and_UEFA_SROI.pdf.
7. A4S CFO Leadership Network. *Essential Guide to Capex: A Practical Guide to Embedding Sustainability into Capital Investment Appraisal*. The Prince of Wales’s Charitable Fund. 2019. URL: [www.accountingforsustainability.org/content/dam/a4s/corporate/home/KnowledgeHub/Guide-pdf/Capex%20\(2019\).pdf.downloadasset.pdf](http://www.accountingforsustainability.org/content/dam/a4s/corporate/home/KnowledgeHub/Guide-pdf/Capex%20(2019).pdf.downloadasset.pdf).
8. Babafemi I. D. Corporate Strategy, Planning and Performance Evaluation: A Survey of Literature. *Journal of Management Policies and Practices*. 2015. Т. 3, № 1. URL: <https://doi.org/10.15640/jmpp.v3n1a6>.
9. Homburg, C., Schyma (née Morguet), T.R., Hohenberg, S. et al. “Coopetition” in the presence of team and individual incentives: Evidence from the advice network of a sales organization. *J. of the Acad. Mark. Sci.* 2023. <https://doi.org/10.1007/s11747-023-00939-1>
10. Konc T., Savin I., van den Bergh J. C. J. M. The social multiplier of environmental policy: Application to carbon taxation. *Journal of Environmental Economics and Management*. 2021. Т. 105. С. 102396. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jeem.2020.102396>.

DOI 10.33111/vz_kneu.39.25.02.25.173.179

УДК: 336.027:004

Липовий Дмитро Валерійович,
кандидат економічних наук, докторант,
Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України,
ORCID: 0009-0008-5560-9864

МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

Лыповый Дмытро,
PhD in Economics, Doctoral Student,
Livestock Farming Institute of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine,
Kharkiv, Ukraine
Email: red.edit.10@gmail.com
ORCID: 0009-0008-5560-9864

MECHANISMS OF SOCIAL RESPONSIBILITY IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION OF CORPORATE GOVERNANCE OF AGRARIAN BUSINESS

Анотація. Актуальність формування сучасних механізмів соціальної відповідальності в корпоративному управлінні аграрного бізнесу зумовлена зростаючим значенням сталого розвитку, екологічної безпеки та соціальної підтримки регіонів, де функціонують агропідприємства. Метою статті є обґрунтування механізмів соціальної відповідальності в умовах цифровізації корпоративного управління аграрного бізнесу. Для досягнення поставленої мети в дослідженні використано комплекс загальнонаукових

і спеціальних методів, що забезпечили системний підхід до аналізу проблематики, зокрема: методи аналізу та синтезу дозволили систематизувати теоретичні засади КСВ та визначити цифрові інструменти її впровадження; порівняльний аналіз сприяв виявленню відмінностей між традиційними та цифровими підходами, а також між вітчизняною та зарубіжною практикою; методи індукції та дедукції використані для формування узагальнень щодо впливу цифровізації на ефективність реалізації КСВ; системний підхід забезпечив інтеграцію економічних, соціальних і екологічних аспектів КСВ у корпоративне управління; контент-аналіз дозволив виокремити ключові тенденції та ризики цифровізації в контексті соціально відповідального управління.

В дослідженні доведено, що цифровізація корпоративного управління агробізнесу здатна охопити не лише трансформації у процесах зовнішньої комунікації, а й процеси формування корпоративної політики, управління трудовими відносинами та адміністративною діяльністю з урахуванням соціальних наслідків діяльності. Тож цифровізація сприяє реалізації принципів КСВ, зокрема екологічної безпеки, прозорості, підтримки працівників і розвитку громад, що робить агропідприємство більш відповідальним і конкурентоспроможним. Досліджено особливості функціонування сучасних механізмів соціальної відповідальності в корпоративному управлінні аграрного бізнесу (точне землеробство, блокчейн для прозорості, системи моніторингу та звітування, мобільні додатки для працівників, онлайн-платформи для місцевих громад, автоматизація та роботизація виробничих процесів, аналітика великих даних (Big Data), цифрові канали комунікації зі стейкхолдерами).

Обґрунтовано перелік принципів здійснення соціальної відповідальності на агропідприємствах. За результатами проведеного аналізу визначено основні напрями цифровізації корпоративного управління в контексті формування соціально відповідального агробізнесу. Окреслено сучасні способи поєднання цифровізації з соціальною відповідальністю в агросекторі. Також досліджено переваги і недоліки цих процесів в практичній площині, що в подальшому дозволить коригувати напрями розвитку та критерії успіху в реалізації обраної соціальноорієнтованої стратегії.

Ключові слова: аграрний бізнес, оцінка ефективності, ризик, соціальна відповідальність, сталий розвиток, стійкість, цифровізація корпоративного управління.

Abstract. The relevance of developing modern mechanisms of social responsibility in corporate governance of the agribusiness sector is driven by the growing importance of sustainable development, environmental safety, and social support in regions where agricultural enterprises operate. The aim of this article is to justify the mechanisms of social responsibility under the conditions of digitalization in the corporate governance of agribusiness. To achieve this aim, the research employs a set of general scientific and specialized methods that ensure a systematic approach to problem analysis. In particular, methods of analysis and synthesis allowed for the systematization of theoretical foundations of corporate social responsibility (CSR) and the identification of digital tools for its implementation. Comparative analysis enabled the identification of differences between traditional and digital approaches, as well as between domestic and foreign practices. Induction and deduction methods were used to generalize the impact of digitalization on the effectiveness of CSR implementation. The systems approach ensured the integration of economic, social, and environmental aspects of CSR into corporate governance. Content analysis helped to identify key trends and risks of digitalization in the context of socially responsible management.

The study proves that digitalization of corporate governance in agribusiness covers not only the transformation of external communication processes but also the formulation of corporate policy, labor relations management, and administrative activities, considering the social consequences of business operations. Thus, digitalization contributes to the implementation of CSR principles, particularly environmental safety, transparency, employee support, and community development, making agricultural enterprises more responsible and competitive. The article explores the features of modern mechanisms of social responsibility in agribusiness corporate governance (e.g., precision agriculture, blockchain for transparency, monitoring and reporting systems, mobile applications for employees, online platforms for local communities, automation and robotization of

production processes, big data analytics, digital communication channels with stakeholders).

The study substantiates a list of principles for implementing social responsibility in agricultural enterprises. Based on the conducted analysis, the main directions of digitalization in corporate governance for shaping a socially responsible agribusiness are defined. The article outlines modern methods for integrating digitalization and social responsibility in the agricultural sector. It also examines the advantages and disadvantages of these processes in practice, which will enable further adjustment of development directions and success criteria for implementing a socially-oriented strategy.

Keywords: agribusiness, digitalization of corporate governance, performance assessment, risk, social responsibility, sustainability, sustainable development.

JEL codes: Q13, M14, O33, D83

Постановка проблеми. Цифрові трансформації в економіці активно відбуваються на різних її рівнях та створює нові виклики та можливості для агросфери. Потужним мотивом, що рухає прогресом цифровізації, є прагнення до покращення процесів корпоративного управління. Актуальність формування сучасних механізмів соціальної відповідальності в корпоративному управлінні аграрного бізнесу зумовлена зростаючим значенням сталого розвитку, екологічної безпеки та соціальної підтримки регіонів, де функціонують агропідприємства. В умовах глобальних екологічних викликів, пов'язаних зі змінами клімату та виснаження природних ресурсів, аграрний сектор все більше потребує відповідального підходу до використання землі та природних ресурсів. Соціально відповідальні практики дозволяють агробізнесам не лише мінімізувати негативний вплив на довкілля, а й підвищувати рівень довіри з боку споживачів, партнерів та інвесторів. Крім того, відповідальні компанії активно підтримують місцеві громади, сприяючи їхньому економічному розвитку та покращенню інфраструктури. Це, в свою чергу, зміцнює репутацію агропідприємства і його конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках. Формування механізмів соціальної відповідальності стає важливим інструментом для забезпечення довгострокової стійкості бізнесу в аграрній галузі.

Аналіз досліджень та публікацій. У сучасних умовах цифрової трансформації корпоративного управління аграрного бізнесу значну наукову цінність становлять результати досліджень, спрямованих на осмислення та удосконалення механізмів соціальної відповідальності. Окремі аспекти цифровізації функціональних сфер корпоративного управління в агробізнесі знайшли своє відображення у численних наробках вітчизняних вчених. Так, у роботі Атаманчука З. т інш. [1] акцентовано увагу на особливостях моделей корпоративного управління в умовах сучасних викликів, що дозволяє глибше осмислити структурно-функціональні основи реалізації механізмів корпоративної соціальної відповідальності, зокрема в аграрному секторі. Власенко Т. та інш. [2] розглядають технологічний менеджмент як важливу складову забезпечення економічної безпеки аграрних підприємств, що безпосередньо корелює із завданнями соціальної відповідальності бізнесу в умовах цифровізації. Праця Герасимової В. та інш. [3, 10-15] зробила вагомий внесок у розуміння впливу соціально-економічних чинників на конкурентоспроможність підприємств, що є важливим при оцінці ефективності механізмів корпоративної соціальної відповідальності. Дослідження Грішної О. та

інш. [4] зосереджене на цифровізації розвитку людського капіталу, що є ключовим ресурсом у системі соціально відповідального корпоративного управління.

У свою чергу, Завражний К. [5] наголошує на ролі штучного інтелекту у забезпеченні сталого розвитку корпоративних структур, розкриваючи перспективні технологічні аспекти цифрової трансформації корпоративної соціальної відповідальності. Зінюк М. та інш. [6] також досліджують вплив цифрової трансформації на ефективність корпоративного управління, окреслюючи передумови для інтеграції соціально відповідальних практик у цифрове середовище. Орлова О. [7] розглядає правові аспекти господарської діяльності в умовах цифровізації, що має значення для нормативного супроводу корпоративної соціальної відповідальності. Харитоновна О. [9] в свою чергу акцентує увагу на проблемах діджиталізації корпоративного права, що формує правовий контекст реалізації корпоративного управління у цифрову епоху. Тож, результати досліджень провідних науковців створили науково-практичне підґрунтя для формування ефективних механізмів корпоративної соціальної відповідальності в умовах цифровізації управлінських процесів.

Методика дослідження. При дослідженні цифровізації механізмів корпоративної соціальної відповідальності в аграрному секторі було використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів, що забезпечили комплексний, системний і багатоаспектний підхід до розгляду проблематики. Застосування методів аналізу та синтезу дало змогу здійснити систематизацію теоретико-методичних підходів до визначення сутності корпоративної соціальної відповідальності, розкрити принципи її реалізації та ідентифікувати цифрові інструменти, що сприяють її впровадженню на аграрних підприємствах. Порівняльний аналіз використано для виявлення відмінностей між традиційними і цифровими підходами до реалізації корпоративної соціальної відповідальності та для зіставлення практик вітчизняного та зарубіжного аграрного бізнесу у сфері соціально відповідального управління. Використання методів індукції та дедукції дозволило сформулювати узагальнення щодо ролі цифрових технологій у підвищенні ефективності реалізації принципів корпоративної соціальної відповідальності в аграрному секторі. Системний аналіз забезпечив розгляд корпоративної соціальної відповідальності як інтегрованого елементу системи корпоративного управління, що охоплює економічні, соціальні та екологічні складові сталого функціонування аграрних підприємств. Контент-аналіз наукових джерел дав можливість ідентифікувати ключові тренди, ризики та переваги використання цифрових технологій у межах реалізації політики соціальної відповідальності аграрного бізнесу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Систематизуючи вже наявні в науково-практичній літературі результати досліджень, слід відзначити, що вивчення питання щодо підвищення ефективності корпоративного управління стикається з певними складнощами через те, що процеси, пов'язані з його цифровізацією, розвиваються надто швидко, суттєво ускладнюючи набуття необхідного досвіду керування цією процедурою. Однак, на додаток, важливо констатувати, що в сьогоденні складних безпекових умовах в Україні цей аспект стає доволі актуальним, і представники агробізнесу мають більш активно реагувати на впровадження цифрових технологій у всі сфери життєдіяльності, особливо в межах введення нових способів комунікацій, що потребує швидкого

вирішення та реагування на проблеми і виклики з урахуванням їх соціальних наслідків.

Метою статті є обґрунтування механізмів соціальної відповідальності в умовах цифровізації корпоративного управління аграрного бізнесу.

Виклад основного матеріалу. В останні роки цифровізація корпоративного управління в Україні стала актуальною та вкрай важливою темою. Сучасні механізми соціальної відповідальності в корпоративному управлінні аграрного бізнесу спрямовані на поєднання економічних інтересів компанії з соціальними та екологічними стандартами. В Україні та світі агробізнес усе частіше використовує такі механізми:

1. **Розробка політики корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), що встановлює** загальні принципи та цілі аграрних підприємств щодо соціальної відповідальності, які включають етичні стандарти, дотримання законодавства, екологічну безпеку та соціальну підтримку місцевих громад.

2. **Програми сталого розвитку, доцільність якої обумовлена необхідністю** включення багатьма аграрними підприємствами у свою діяльність ініціативи зі сталого розвитку, зокрема збереження біорізноманіття, раціональне використання водних ресурсів, відновлення ґрунтів тощо.

3. **Соціальні проекти для місцевих громад. Справа в тому, що часто** агробізнес підтримує інфраструктуру та розвиток місцевих громад, де вони ведуть свою діяльність, наприклад, через інвестиції у місцеві школи, лікарні, транспортну інфраструктуру, а також через підтримку культурних заходів.

4. **Екологічні ініціативи та «зелена» політика, які** можуть включати зменшення викидів, перехід на відновлювані джерела енергії, зменшення відходів, переробку та екологічно відповідальне управління ресурсами (застосування точного землеробства для оптимізації витрат і зниження шкідливого впливу на навколишнє середовище тощо).

5. **Етика у трудових відносинах задля** забезпечення справедливих умов праці, належної оплати, охорони праці, професійного розвитку працівників та дотримання прав працівників, що стає важливою складовою соціальної відповідальності в агробізнесі в сучасних умовах.

6. **Прозорість та звітування.** Багато аграрних компаній публікують звіти з корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), де вказують результати екологічних, соціальних і економічних заходів. Це дозволяє акціонерам, споживачам і громаді бачити, які саме соціальні стандарти підтримує компанія, а також які наслідки може мати інвестування їх проектів в майбутньому.

7. **Впровадження стандартів міжнародної сертифікації.** Наприклад, ISO 26000 для соціальної відповідальності або GLOBALG.A.P. (Good Agricultural Practices), що підтверджують високі стандарти у сфері екологічного захисту, безпеки праці та якості продукції.

8. **Співпраця агробізнесу з неурядовими організаціями та державою. Як** доводить практика, залучення до подібних державних та громадських програм допомагає аграрним компаніям інтегрувати КСВ у свою діяльність. Це може бути спільне фінансування соціальних проектів, участь у програмах екологічної безпеки тощо.

Отже, виходячи з наведеного, механізми КСВ мають сприяти не лише поліпшенню іміджу компанії, але й підвищують її конкурентоспроможність на ринку,

оскільки сучасні споживачі та партнери все більше звертають увагу на соціальні та екологічні аспекти діяльності компанії.

Принципи здійснення соціальної відповідальності на агропідприємствах визначають етичні, екологічні та економічні засади, що дозволяють бізнесу одночасно досягати своїх цілей і підтримувати інтереси суспільства. Серед ключових принципів виділяються:

1. **Принцип сталого розвитку** полягає в поєднанні економічних цілей з екологічною відповідальністю та соціальним внеском. Аграрний бізнес враховує довгостроковий вплив своєї діяльності на навколишнє середовище та здоров'я громад, наприклад, мінімізуючи хімічне забруднення ґрунтів і водних ресурсів.

2. **Принцип прозорості та підзвітності доводить, що аграрні підприємства** мають бути прозорими у своїй діяльності та регулярно звітувати про реалізацію КСВ-зобов'язань. Це включає відкритий доступ до інформації про вплив діяльності на екологію та соціум, звіти з досягнутих цілей та відкритість до діалогу з громадськістю.

3. **Принцип етичності свідчить про те, що** дотримання етичних стандартів у відносинах із працівниками, партнерами, споживачами та місцевими громадами має базуватись на чесності, справедливості та відмові від корупції та дискримінації.

4. **Принцип соціальної рівності та інклюзивності встановлює, що** аграрні підприємства мають прагнути забезпечити рівні умови для всіх працівників, незалежно від статі, віку, етнічної приналежності чи інших ознак. Крім того, вони можуть активно підтримувати місцеві громади, особливо у сільській місцевості, де часто базуються основні засоби агробізнесу.

5. **Принцип інноваційності пропагує доцільність** стимулювання інновацій у виробничих процесах і впровадження сучасних технологій для досягнення екологічних та соціальних цілей. Наприклад, використання технологій точного землеробства для зменшення шкідливого впливу на довкілля і оптимізації ресурсів.

6. **Принцип участі та партнерства** полягає у активній взаємодії з місцевими громадами, державними установами, неурядовими організаціями та іншими стейкхолдерами. Така співпраця допомагає досягати ширших соціальних цілей, наприклад, спільні програми з розвитку інфраструктури чи підтримки освітніх ініціатив.

7. **Принцип екологічної відповідальності по суті спрямований** на збереження природних ресурсів, захист біорізноманіття, раціональне використання землі та водних ресурсів. Аграрні підприємства, відповідно до цього принципу, зобов'язані мінімізувати шкідливий вплив своєї діяльності на екологію.

8. **Принцип постійного вдосконалення свідчить про необхідність** постійного аналізу, моніторингу і поліпшення практик КСВ, щоб адаптуватися до нових викликів і підвищувати ефективність своїх соціальних програм.

Тож дотримання вказаних принципів дозволяє агропідприємствам бути не лише економічно успішними, але й соціально відповідальними, підвищуючи лояльність споживачів і місцевих громад, зміцнюючи репутацію та стійкість бізнесу в довгостроковій перспективі. А цифровізація бізнесу дає агропідприємствам нові можливості для впровадження та посилення механізмів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). З огляду на мету дослідження, доцільно розглянути сучасні ключові способи поєднання цифровізації з КСВ у агросекторі:

1. **Точне землеробство (Precision Farming)**, яке пов'язане з використанням дронів, GPS-технологій, супутникових знімків і сенсорів дозволяє точніше контролювати кількість внесених добрив, води та засобів захисту рослин. Це знижує шкідливий вплив на навколишнє середовище, оптимізує використання ресурсів і сприяє принципам екологічної відповідальності.

2. **Цифрові платформи для прозорості.** Гарно зарекомендувало себе використання блокчейн-технологій для відстеження походження агропродукції робить її виробництво більш прозорим і підзвітним. Споживачі можуть легко перевірити походження продукту, умови його виробництва, якість і відповідність екологічним стандартам, що підвищує довіру до бренду.

3. **Системи моніторингу та звітування.** Цифрові інструменти для моніторингу екологічних та соціальних показників дають можливість агропідприємствам автоматизувати звітування про досягнення цілей КСВ. Дані зібрані в реальному часі, допомагають швидко реагувати на зміни і приймати рішення для зменшення негативного впливу на довкілля.

4. **Мобільні додатки для працівників,** які дозволяють керівним та підлеглим кадрам агропідприємств стежити за умовами праці, звертатися до відділу кадрів, брати участь у навчанні та ділитися ідеями для поліпшення виробничих процесів. Це підвищує рівень безпеки, забезпечує кращу комунікацію та сприяє принципам соціальної рівності.

5. **Цифрові рішення для розвитку місцевих громад.** Аграрні компанії можуть створювати платформи або додатки для навчання місцевих громад з питань сталого господарювання, агротехнологій або підприємництва. Наприклад, освітні онлайн-курси для фермерів щодо ефективного використання ресурсів чи ведення бізнесу підтримують соціальну відповідальність і зміцнюють партнерство з місцевими громадами.

6. **Автоматизація та роботизація,** завдяки чому агропідприємства здатні покращити ефективність використання ресурсів, знизити рівень шкідливих викидів та обсяги відходів. Це дозволяє більш відповідально використовувати енергію і природні ресурси, скорочуючи екологічний слід компанії.

7. **Аналітика великих даних (Big Data).** З практичної точки зору збирання, систематизація та аналіз великих обсягів даних сьогодні дозволяє агропідприємствам передбачати вплив їх діяльності на навколишнє середовище, а також покращувати процеси, що зменшують шкоду довкіллю. Це допомагає досягати принципів сталого розвитку та екологічної відповідальності.

8. **Використання онлайн-платформ для комунікації зі стейкхолдерами.** Цифрові канали комунікації (сайти, соціальні мережі, електронні бюлетені) забезпечують відкритість і зворотний зв'язок з громадськістю, інвесторами та партнерами. Це підтримує прозорість і підзвітність компанії та демонструє її готовність реагувати на суспільні очікування.

На складність практичної реалізації зазначених аспектів неоднократно зверталась увага в науковій іткратурі Так в роботі [8, 9] наголошувалось, що під час **цифровізації** систем **конкурентоспроможності** критично важливо забезпечити врахування інтересів **кожного суб'єкта господарювання**. Це не лише дозволить уникнути або мінімізувати **конфлікти інтересів**, але й трансформує їх у **внутрішню конкуренцію**, яка стане каталізатором для змагального та продуктивного вирішення поставлених завдань. Також важливо розуміти, що основою діджиталізації

має обов'язково стати корпоративна культура оскільки цифровий розвиток за своєю сутністю носить більшою мірою культурний, а не лише технологічний аспект [9].

Таблиця 1

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРОБІЗНЕСІ ТА НАПРЯМИ ЇХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Спосіб цифровізації для КСВ	Критерії оцінки ефективності	Переваги	Недоліки	Приклад агропідприємства
Точне землеробство	Економія ресурсів, зменшення шкідливих викидів, якість продукції	Оптимізація витрат, зниження негативного впливу на екологію	Високі початкові витрати на обладнання та програмне забезпечення	Миронівський Хлібопродукт
Блокчейн для прозорості	Довіра споживачів, легкість відстеження ланцюжка постачання	Підвищення довіри до бренду, підзвітність і прозорість виробництва	Складність впровадження і технічне обслуговування, потреба в додаткових знаннях	Астарта-Київ
Системи моніторингу та звітування	Оперативність зворотного зв'язку, зменшення ризиків	Швидкий аналіз показників КСВ, автоматизація збору даних	Можливі проблеми з інтерпретацією даних, висока вартість впровадження	Kernel
Мобільні додатки для працівників	Підвищення задоволеності працівників, продуктивність праці	Покращення умов праці, підвищення лояльності працівників, легка комунікація	Можливий спротив працівників старшого віку, необхідність в навчанні	Епіцентр К
Онлайн-платформи для місцевих громад	Кількість залучених учасників, користь для громади	Підвищення соціальної відповідальності, підтримка партнерства з громадами	Низький доступ до інтернету в деяких регіонах, потреба в технічній підтримці	AgroGeneration
Автоматизація та роботизація виробничих процесів	Зниження енергозатрат, зменшення впливу на довкілля	Економія ресурсів, зниження кількості відходів, підвищення продуктивності	Висока вартість обладнання, можливе скорочення робочих місць	Астарта-Київ, Kernel
Аналітика великих даних (Big Data)	Точність прогнозів, скорочення витрат, зменшення екоризиків	Підвищення точності рішень, швидке реагування на зміни	Складність аналізу великих обсягів даних, потреба в спеціалістах	МХП, Kernel
Цифрові канали комунікації зі стейкхолдерами	Рівень зворотного зв'язку, ступінь відкритості компанії	Прозорість і підзвітність компанії, легкість взаємодії з громадськістю	Необхідність у постійному моніторингу та управлінні, ризик поширення негативної інформації	Астарта-Київ, AgroGeneration

Джерело: авторська розробка

З практичної точки зору цікавим є аналіз особливостей застосування механізмів соціальної відповідальності, напрямів цифровізації в даному контексті та їх аналітичне дослідження. В табл. 1 систематизовано способи поєднання цифровізації з корпоративною соціальною відповідальністю у агросекторі, критерії для оцінки їх ефективності в сучасних умовах, а також переваги та недоліки кожного з наведених підходів.

Результати аналізу, подані у табл. 1, допомагають зрозуміти, як саме цифрові інструменти сприяють досягненню цілей соціальної відповідальності в аграрному бізнесі, а також виділити сильні та слабкі сторони кожного механізму, що важливо під час їх формування. Впровадження таких механізмів потребує ретельного планування, щоб максимально використовувати переваги цифровізації та мінімізувати потенційні недоліки. Також наведена інформація вказує на те, що низка відомих українських агропідприємств, які активно займаються цифровізацією бізнес-процесів і впроваджують основні принципи корпоративної соціальної відповідальності, навіть в сучасних безпекових умовах є успішними, оскільки застосовують цифрові технології для реалізації принципів соціальної відповідальності, підвищуючи ефективність управління та підтримуючи соціальні ініціативи.

Дискусійні положення. Результати дослідження свідчать про те, що цифровізація виступає не просто інструментом модернізації агробізнесу, а важелем активізації соціально відповідальних практик. Порівняльний аналіз практики українських та зарубіжних аграрних компаній показав, що компанії, які інтегрують цифрові інструменти у свої КСВ-стратегії, демонструють вищу ефективність не лише в економічному, але й у соціальному та екологічному вимірах. Зокрема, використання точного землеробства сприяє суттєвому зменшенню екологічного навантаження, тоді як цифрові платформи звітності та блокчейн-технології забезпечують прозорість та підзвітність перед зацікавленими сторонами. Водночас, дискусійними залишаються наступні аспекти: недостатня цифрова інфраструктура в сільській місцевості, яка обмежує можливості впровадження цифрових рішень на практиці; брак фахівців, здатних працювати з цифровими технологіями в агросекторі; потреба у зміні корпоративної культури, яка б сприяла ширшому прийняттю принципів соціальної відповідальності на основі цифрових інструментів. При цьому цифровізація стає засобом автоматизації процесів та каталізатором розвитку соціально орієнтованого корпоративного управління, що відповідає вимогам сталого розвитку.

Висновки. Сьогодні у вітчизняній та світовій практиці цифровізація корпоративного управління агробізнесу здатна охопити не лише трансформації у процесах зовнішньої комунікації, а й процеси формування корпоративної політики, управління трудовими відносинами та адміністративною діяльністю з урахуванням соціальних наслідків діяльності. Таким чином, цифровізація не лише оптимізує бізнес-процеси, а й підвищує ефективність механізмів соціальної відповідальності в аграрному бізнесі. Вона сприяє реалізації принципів корпоративної соціальної відповідальності, зокрема екологічної безпеки, прозорості, підтримки працівників і розвитку громад, що робить агропідприємство більш відповідальним і конкурентоспроможним.

Обґрунтовано перелік принципів здійснення соціальної відповідальності на агропідприємствах, що визначають етичні, екологічні та економічні засади та дозволяють бізнесу одночасно досягати своїх цілей і підтримувати інтереси суспільства. За результатами проведеного аналізу визначено основні напрями цифровізації корпоративного управління в контексті формування соціально відповідального агробізнесу. Окреслено сучасні способи поєднання цифровізації з соціальною відповідальністю в агросекторі. Також досліджено переваги і недоліки цих процесів в практичній площині, що в подальшому дозволить коригувати напрями розвитку та критерії успіху в реалізації обраної соціальноорієнтованої стратегії.

Література

1. Атаманчук, З., & Макогін, З. (2022). Моделі корпоративного управління: світовий досвід та проблеми формування в Україні в умовах сучасних викликів та загроз. *Економіка і організація управління*. (Жовт. 2022). С. 67-75. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.2.7>.
2. Власенко, Т. А., & Ревенко, О. В. (2024). Оцінювання можливостей технологічного менеджменту в процесі гарантування економічної безпеки аграрного підприємства. *Управління розвитком соціально-економічних систем: VIII Міжнародна науково-практична конференція* (м. Харків, 21-22 березня 2024 року). Харків: ДБТУ. Ч. 2. С. 284-287. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/50850/1/Upravlinnia%20rozvytkom%20sotsialno-ekonomichnykh%20system_Ch%20%202024_284-287.pdf
3. Герасимова, В. О., Резанов, Е. О. (2020). Конкурентоспроможність підприємства: сутність та фактори впливу в сучасних умовах. *Економічний простір*. №154. С.93-97.
4. Грішнова, О., & Марковець, Д. (2024). Цифровізація розвитку корпоративного людського капіталу: тренди, виклики, ефективність (на прикладі консалтингових компаній). *Вчені записки Університету «КРОК»*, Вип. 1(73), С. 28–39. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-28-39>
5. Завражний, К. Ю. (2023). Використання штучного інтелекту та вплив цифровізації на сталий розвиток корпоративного бізнесу. *Академічні візії*. Вип. 26. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10257188>
6. Зінюк, М., Десва, Н., Богатирьова, К., Мельниченко, С., Файвіщенко, Д., & Шевчун, М. (2022) Цифрова трансформація корпоративного управління. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*, Вип. 5(46), С. 300–310. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3807>
7. Орлова, О.С. (2023). Правове регулювання господарської діяльності в умовах цифровізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Вип. 77. Ч. 1. С. 195-201. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.1.31>
8. Сірук, О. (2024). Цифровізація бізнесу та її вплив на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання у сфері торгівлі. *Економіка та суспільство*, Вип. 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-85>
9. Харитоновна, О.І. (2023) Діджиталізація корпоративного права: проблеми і перспективи. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. Том 34 (73). № 3. 2023. С. 134-141. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.3/23>

10. Yatsenko O., Iatsenko O. Routes 2020 – Directions for Sustainable Development. European business-practices of corporate social responsibility: case study. Edited by professor L. Petrashko, associate professor O. Martyniuk. Kyiv: KNEU, 2019. P. 148-159. (224 p., [4] p. ISBN 978-966-926-294-3) URL: <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2018/31327>
11. Яценко О.М., Яценко О.М., Осадчук В.Є. Підвищення конкурентоспроможності міжнародних агротрейдерів на основі впровадження технологічних інновацій. Наукові праці міжрегіональної академії управління персоналом. 2024. №. 2(74) С.92-99. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/3069> DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/74-12> (Yatsenko O.M., Iatsenko O.M., Osadchuk V.E. Increasing the competitiveness of international agrotraders based on the introduction of technological innovations. Scientific works of the Interregional Academy of Personnel Management. Economic sciences. Interregional Academy of Personnel Management. 2024. №. 2(74) С.92-99. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/3069> DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/74-12>)
12. Яценко О. М., Тананайко Т. С. Вплив цифровізації міжнародної торгівлі на економічний розвиток країн. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 2. С. 260-269. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-2-38>.
13. Shlapak A., Yatsenko O., Ivashchenko O., Zarytska N., Osadchuk V. (2023). Digital transformation of international trade in the context of global competition: technological innovations and investment priorities. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 6(53), 334–347. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4241>.
14. Yatsenko O., Tsygankova T., Zavadskaya Y., Horbachova I., Khoroshun O. (2020). Global agri-food market: consumer trends and challenges. Financial and credit activity: problems of theory and practice. – Vol 4, No 35. 440-448. – 2020. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.222518>
15. Meyers, W. H., Karasova, N., & Yatsenko, O. (2018). Highly marginal goods as source of export efficiency rise in agrarian sector. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 40(4), 577–586. DOI: <http://doi.org/10.15544/mts.2018.50>

References

1. Atamanchuk, Z., & Makohin, Z. (2022). Modeli korporatyvnoho upravlinnia: svitovyi dosvid ta problemy formuvannia v Ukraini v umovakh suchasnykh vyklykiv ta zahroz [Models of corporate governance: global experience and challenges of formation in Ukraine under current threats]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, pp. 67–75. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.2.7>
2. Vlasenko, T. A., & Revenko, O. V. (2024). Otsiniuvannia mozhlyvostei tekhnolohichnoho menedzhmentu v protsesi harantuvannia ekonomichnoi bezpeky ahramnoho pidpriemstva [Assessment of technological management capabilities in ensuring economic security of an agricultural enterprise]. *Upravlinnia rozvytkom sotsialno-ekonomichnykh system: VIII Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (Kharkiv, March 21–22, 2024)*. Kharkiv: DBTU. Part 2, pp. 284–287. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/50850/1/Upravlinnia%20rozvytkom%20sotsialno-ekonomichnykh%20system_Ch%202_%202024_284-287.pdf
3. Herasymova, V. O., & Rezanov, E. O. (2020). Konkurentospromozhnist pidpriemstva: sutnist ta faktory vplyvu v suchasnykh umovakh [Enterprise competitiveness: essence and influencing factors in modern conditions]. *Ekonomichnyi prostir*, No. 154, pp. 93–97.

4. Hrishnova, O., & Markovets, D. (2024). Tsyfrovyzatsiia rozvytku korporatyvnoho liudskoho kapitalu: trendy, vyklyky, efektyvnist (na prykladi konsal'tynhovoykh kompanii) [Digitalization of corporate human capital development: trends, challenges, and efficiency (case of consulting companies)]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK"*, Issue 1(73), pp. 28–39. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-73-28-39>
5. Zavrzhnyi, K. Yu. (2023). Vykorystannia shtuchnoho intelektu ta vplyv tsyfrovizatsii na stalyi rozvytok korporatyvnoho biznesu [Use of artificial intelligence and the impact of digitalization on sustainable development of corporate business]. *Akademichni vizii*, Issue 26. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10257188>
6. Ziniuk, M., Dieieva, N., Bohatyriova, K., Melnychenko, S., Faivyshenko, D., & Shevchun, M. (2022). Tsyfrova transformatsiia korporatyvnoho upravlinnia [Digital transformation of corporate governance]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky*, Issue 5(46), pp. 300–310. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3807>
7. Orlova, O. S. (2023). Pravove rehuliuвання hospodarskoi diialnosti v umovakh tsyfrovizatsii [Legal regulation of economic activity in the context of digitalization]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, Issue 77, Part 1, pp. 195–201. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.1.31>
8. Siruk, O. (2024). Tsyfrovyzatsiia biznesu ta yii vplyv na konkurentospromozhnist subiektiv hospodariuvannia u sferi torhivli [Digitalization of business and its impact on the competitiveness of trade enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo*, Issue 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-85>
9. Kharitonova, O. I. (2023). Didzhytalizatsiia korporatyvnoho prava: problemy i perspektyvy [Digitalization of corporate law: problems and prospects]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriia: Yurydychni nauky*, Vol. 34(73), No. 3, pp. 134–141. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.3/23>
10. Yatsenko O., Iatsenko O. Routes 2020 – Directions for Sustainable Development. European business-practices of corporate social responsibility: case study. Edited by professor L. Petrashko, associate professor O. Martyniuk. Kyiv: KNEU, 2019. P. 148-159. (224 p., [4] p. ISBN 978-966-926-294-3) URL: <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2018/31327>
11. Yatsenko O.M., Iatsenko O.M., Osadchuk V.E. Increasing the competitiveness of international agrotraders based on the introduction of technological innovations. Scientific works of the Interregional Academy of Personnel Management. Economic sciences. Interregional Academy of Personnel Management. 2024. №. 2(74) C.92-99. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/3069> DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/74-12>
12. Yatsenko O. M., Tananaiko T. S. Vplyv tsyfrovizatsii mizhnarodnoi torhivli na ekonomichni rozvytok krain. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*. 2023. Tom 8. № 2. S. 260-269. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-2-38>.
13. Shlapak A., Yatsenko O., Ivashchenko O., Zarytska N., Osadchuk V. (2023). Digital transformation of international trade in the context of global competition: technological innovations and investment priorities. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(53), 334–347. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4241>.
14. Yatsenko O., Tsygankova T., Zavadska Y., Horbachova I., Khoroshun O. (2020). Global agri-food market: consumer trends and challenges. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. – Vol 4, No 35. 440-448. – 2020. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.222518>
15. Meyers, W. H., Karasova, N., & Yatsenko, O. (2018). Highly marginal goods as source of export efficiency rise in agrarian sector. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 40(4), 577–586. DOI: <http://doi.org/10.15544/mts.2018.50>

Наданий матеріал раніше не публікувався та в інші видання не надсилався.